

KÖSZEG ÉS VIDÉKE

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 4 korona, fél évre 2 korona, negyed
évre 1 korona, egyes szám ára 10 fillér.
Vidékre egész évre 5 korona.
Előfizetési pénzek a kiadóhivatalhoz címzendők.

Megjelenik minden vasárnap.
Felelős szerkesztő és kiadó: RONAI FRIGYES.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Közszeg, Várkör 39. szám.

Ryilttér sora 40 fillér.
Hirdetések nagyság szerint jutányos árban
számítanak meg.

A háboru szociális kérdéséről

elmélkedik „A Nő” című feminista folyóiratban Haecker Boriska. Azt írja, hogy ha egyáltalában lehet a háborúról ilyen korán tanulságokat levonni, az csakis az lehet, hogy a jövőben ne legyen háboru. Nevelési ideáljaink pedig egyáltalában nem változhattak meg. Még ma is ugyanaz az ethikai, intellektuális és esztétikai tökéletesség fogalma, amely a XVIII. század végével kezdett kialakulni és ennél fog elerese-nek eszközei sem kellett, hogy változzanak. A magasabbrendű ember, a szociális egyén, aki kötelességét teljesíti, bármi legyen az, még mindig a legmagasabb cél, amelyet neveléssel elérhetünk. A kötelességtudás, a munkaszeretet és embermegbecsülés erényei a legbékésebb állampolgár tulajdonságai; és mégis ezek váltak ma az önfeláldozással együtt gyors átértekeles-sel a legbecesebb harci erényekké.

Az emberek és különös, hogy sokan bizonyos kárörömmel hirdetik a kultura csődjét, melynek három ezer éves múltján épült fel és alakult ki testi és lelki mivoltunk minden vonása, amelynek tökéletességében senkisé, de tökéletesedésében mindenki hitt. Nem igaz, hogy a kultura csődöt mondott, csak még nem hatotta át eléggé az egyes emberek lelkét, az emberek tömeget; nem csupa kulturális cél kedvéért építettek fel a társadalmi intézményeket, és az alkultura nehány hagyománya erősen megrogzított állami berendezkedésünkben. Még nem álltunk mi sem, a hadviselő államok sem azon a magaslaton, amelyen a forrongó ellen-tek leküzdhetők lettek volna.

Nem lehet elképzelnünk, hogy ne jöjjön idő, mikor a háboru ténye kiküszöbölődik a világtörténelemből. Ahogyan egy okos és igaz-ságos belpolitika valamely állam keretein belül szociális, gazdasági, törvényhozási és igazságszolgáltatási berendezkedéssel ki tudja egyen-líteni a faji-, nemzetiségi-, osztály- és vallás-ellentéteket, ugy lehet a történelmi fejlődés egy későbbi folyamataban elkerülhetővé tenni az államok összeütközéseit. Eppenugy, mint az egyéniség tulságosan szabad, korlátlan és hangsúlyozott kifejezése antiszociális irányba hajtja annak cselekedeteit, eppenugy a túlzott sovinizmus, az önhittség és a mindent maga részere óhajtó kapzsiság háborura vezet.

Az a történelmi korszak már elmúlt, mikor minden állam megállhatott egyedül. Ahogy az emberek a munkafelosztás világában, ugy az államok a világgazdaság keretében ezer és ezer szállal vannak egymáshoz csatolva, egyik a másikra van utalva. Ahelyett, hogy a kölccönös segítés kozben fellepő érdekellentéteket igyekez-nek elsimitani, az összekötés szálait igyekez-nek elvágni, ami pedig a természetes fejlődés-nek ellentmond. A most köteendő bekét körül kell sáncolni igazságos vámszerződésekkkel, be-csületés nemzetközi diplomáciával és jogi egyez-ményekkel, valamennyi fél érdekeinek equivalens tekintetbe vételével.

Ha elfogadjuk ezt a nézetet, akkor lehet-lenség háboru más nevelő hatásáról beszélni, minthogy még erősebben felébresztette bennünk az igazi, tehát a békére alapított kultura utáni szomjuságot. A háboru hatása alatt láttuk meg, hogy ha a kultura falai itt-ott be is dőltek, alapjai a maguk szilárdságában még mindig állanak és ezekre ujult erővel, uj lelkesedéssel lehet majd építeni. Persze, a metodus változni

fog; talán szabadabb stylumban fogjuk emelni az új épületeket, talán vastagabb és szilárdabb falakat építünk, talán nem fogunk sietni avval, hogy tető alá hozzuk, míg a munka tökéletes-ségeről meg nem győződünk.

A békére alapított kultura két emberi produktumon nyugszik; ezek: a munka és a szeretet. Munkára és szeretetre kell nevelni gyermekeinket s megadtunk lelküknek mindent. Ezekből fejleszthető az akarat, az érzés, a gondolkodás és a testi erő. Minel fejlettebb a társadalom, annál nagyobb tiszteletben részesül minden intézmény, melyben a munka vagy a szeretet játsza a főszerepet. Nem lehet tagadni, hogy a háboru egyesekre mélyreható szociális nevelő hatást gyakorol. Sőt mondhatjuk, a középosztálybeli nők jelentékeny tömegét ébresz-tettek öntudatra, serkentették szociális munkára az utolsó év varatlanul bekövetkezett, borzal-masan szomorú eseményei. Dolgozni kezdtek a megszokott kereteken kívül, mindennapi munkajuktól eltérő módon es elébredt bennük az igazi emberbaráti érzés.

A társadalom nagy, szeles rétegeinek szive is szinte kitagult. Most latszott csak meg, hogy mennyi meleg érzés, jóakaral, szájalom es anyagi eszköz van benne elraktározva. Az emberi lelkekben sok jóság szunnyad es az alkalom meghozta annak megnyilvánulását. A világ-történelemben páratlanul álló áldozatkésztség nyilatkozik meg a mai háboruban. Eppen ez a látszólag érthetetlen, logikatlan belső ellent-mondás, amely a 42 cm-es ágyuk es a társad-alom segítő munkája, a milliomos hadsereg-szállítók üzlete es a nepkonyhak között van, mutatja, hogy ez a pusztítás minden irtózatosa-ga ellenére a jóvetétel csirait hordja magá-ban. A háboru destruktív irányzatát a regenera-ció tüneménye kíséri.

A társadalmi fejlődés folyamata, ha egy időre meg is akadt, tovább fog haladni. Néhol egészen lassu tempóban, néhol az eddiginél gyorsabban; ez attól függ, milyen potencialis energiákat szabadított föl vagy kötött le a háboru utáni államközi megegyezés. Egyes államok vezető egyéneit talán arra fogja indítani a háboru nevelő hatása, hogy az eddiginél okosabb, intenzivebb gazdasági es nemzetiségi politikát folytassanak. Mindazok az irányok, melyek a nagyobb tömegek számára nagyobb boldogság lehetőséget celoznak, ve nemensen fognak érvényesülni a tömegek öntudatra ébredésével. Az öntudatos állampolgár kötele-ségei ellenében jogokat követel; ugy kell őt nevelnünk, hogy a jogok gyakorlására minden-kor érdemes legyen.

„Nem elég azonban gyermekeinket a világ számára nevelni, hanem a világot is meg kell nevelni gyermekeink számára”, — mondja Charlotta Perkins Gilman, s a világ megnevelése állami intézményeink reformján kezdődik. Bizonyos, hogy ameddig az emberek nem tökéle-tesek, addig intézményeik sem lehetnek azok; de az is áll, hogy tökéletlen berendezések az emberi nevelés eredményeit legalább is kétsé-gessé teszik. Minden igyekezetünkkel azon kell tehát dolgoznunk, hogy megváltoztassuk ezeket a berendezéseket, hogy ne a kevés ember, ne csupán az egy nemhez tartozó polgárok, hanem az állam összes polgárai vegyenek részt a törvényhozás munkájában.

Városi ügyek.

2785 915

Hirdetmény.

A m. kir. kereskedelemügyi miniszter a hazai kereskedelmi es iparkamarák együttes kezdeménye-zésére 1902. évi december 31. én 60167 VII 1902. sz. alatt kelt elhatározásával az ipari munkások kiváló szorgalmának, buzgalmának es jó magaviseletének jutalmazására száz, egyenként 100, azaz egyszáz koronás állami jutalomdíjat rendszere-sített, mely jutalomdíjakból Onagyméltóságának az ipari munkások számaránya alapján felállított fel-osztási tervezete szerint kerületünkben hat fog szét-osztásra kerülni.

A jutalmazott munkás mindegyike a jutalomdíjon kívül a jutalmazás tényét es a jutalmazás indokait tartalmazó elismerő okmányt kap.

A jutalmazások iránti javaslatlattel es a jutalmak kiosztása a kereskedelmi es iparkamarák feladatát képezvén, felhívjuk a kamarák kerületünk területén működő gyárosokat, közép- es kisiparosokat, hogy legkésőbb ez év szeptember 15-ig közöl-jék a kamarával azon munkások név-sorát, a rájuk vonatkozó es a jutalomra való érdemességét bizonyító adatok kíséretében, kiket a szóban levő jutalmakra érdemeseknek tartanak.

A jutalomra való igény feltételei a következők:

1. magyar állampolgárság;
2. tényleges ipari munkában való állandó alkalmaztatás (kapus, kocsis, gyári irodaszolga es más ily természetű szolgálatot teljesítő a jutalomra igényt nem tarthat);

3. legalább 15 évi megszakítás nélküli működés az ipari munkakörében (tanoneévek beszámíthatók, évadhoz kötött ipari munkában alkalmazottaknál a teljesen betöltött évadok, teljes évekkkel egyenértékű-eknek tekintetnek);

4. a rendes munkabér vagy munkakereset évi összege a bejelentés évében 2000 koronát meg nem haladhat.

Mindezen feltételek teljes hiteles okiratokkal, esetleg munkakönyvvel, vagy annak hiteles másola-tával bizonyíthatók.

Kérvény es okmányok bélyegmentesek.

Közszeg, 1915. augusztus hó 8-án.

Jambrits Lajos, polgármester h.

2679 915

Hirdetmény.

A m. kir. miniszterium 2405 915. sz. M. E. rendeletével a buzában vagy rozsban kötelezett terménybeli járandóságok tárgyában 9090 914. M. E. sz. alatt kiadott rendeletét hatályon kívül helyezte, ennél fogva a m. kir. miniszteriumnak a buzában vagy rozsban kötelezett terménybeli járandóságok tárgyában 1914. évi december 15-én 9090 914. M. E. sz. alatt kiadott rendelete hatályát veszti es az idézett rendeletben megállapított az a korlátozás, hogy a buzában vagy rozsban kötelezett terménybeli járandóság ugy a eseléd konvencionának is egyharmad részét árpában, vagy tengeriben kell kiszolgáltatni a jelen rendelet életbelépésével megszűnik.

Közszeg, 1915. augusztus hó 8-án.

Jambrits Lajos, polgármester h.

2802 1915

Hirdetmény.

Közvetésem, hogy az alsóhatár-, jegyző-, postamester-, brückl-, gubacs-, felsőhatár-, bika- es esikőrétekek f. évi sarjtermése f. évi augusztus hó 22-én d. u. 2 órakor nyilvános árverés utján eladatik.

Az árverés kezdődik az alsóréteken.

Közszeg, 1915. augusztus hó 12-én.

Jambrits Lajos, polgármester h.

2693 915

Hirdetmény.

Kozhírré teszem, hogy a hatósági lisztul-tványozás f. évi augusztus hó 15-ével megszűnik.

Figyelmeztetem azonban a város közonségét, hogy továbbra is a legnagyobb mértékben takaré-koskodják a kenyérrel es liszttel s nem szabad szem elől téveszteni azt, hogy az állam egy ember részére havonként 10 kg. gabonát vesz számitásba. — Ha ugyanis a város ve etosége azt a sajnálatos tény-t lenne kénytelen konstataálni, hogy a takarékos-ság elvét a közonség nem tartja szem előtt, az utal-ványozási rendszert valamilyen formában újból életbelépteti.

Közszeg, 1915. augusztus hó 13-án.

Jambrits Lajos, polgármester h.

Miniszeri rendelet a tűzifa biztosítására. A földművelésügyi miniszter segíteni óhajtván a bekövetkezhető tűzifa hiányon és drágaságon, rendeletet bocsátott ki, mely megőrizte Vasvármegye közönségéhez is. A rendeletben utasítja a miniszter a vármegye hatóságát, hogy gondoskodjanak tűzifa-kitermelésről oly módon, hogy a vármegye területén lévő erdőkben a tüzelésre alkalmas fákat lehetőleg sürgősen irtják. E fakitermelés érdekében megengedi a kormány, hogy az előzőleg meghatározott fakitermelési üzemtervektől eltérjenek, s csak azt ajánlja a hatóságok figyelmébe, hogy célszerűen és tüzelésre alkalmas fákat irtsnak ki.

A hatósági piaci árak és a túlfizetők. A városok rendőrkapitányai a belügyminisztertől kapott joguknál fogva megállapították az élelmiszerek piaci maximális árát és példás szigorúsággal büntetik azokat az eladókat, akik a maximális árnál drágábbért kínálják áruikat. De ezt az éberséget a vevőkre is ki kell terjeszteni, mert az árusítók megfélekezésének igen sok esetben az ál-fogyasztóközönség, az élelmiszerezusorások faja az oka. Ezek hozzák kísértésbe az eláruló falusi népet a magasabb árak beigéréseivel és megfizetésével, mert értik a módját, hogy az összeharácsolt élelmiszereket még magasabb áron varrják a közönség nyakába. És a közönség?... A szükség kényszeríti rá, — ez az egyik ürügy — hogy minden lehetetlen árat megadjon, csak hogy élelmiszere legyen; — vagy pedig áthozta a drágaság és piaci inség napjaiba a korábbi jó idők előkelő gondolkodását, „ami drágább, az minőségileg okvetlenül jobb is” és ezért fizet mint a kolos, a primár-árúnak kikiáltott összeharácsolt élelmiszerekért. Így keletkeznek azok a piaci anomáliák, hogy maga a vásárló közönség az, amelyik túlfizeti a maximális árakat. A közönségnek ez a ténykedése a piacon minden rendet megbénít és lehetetlenné teszi azt, hogy a hatóság segítsen az állapotokon. Most végre olvassunk arról, hogy a szegedi rendőrhatalóság rájött az orvoslás egyszerű módjára: intézkedett, hogy a túlfizető vevőket is állítsák elő a rendőrségen; az előállított vevőket szigorú büntetéssel sújtja a rendőrbizóság. Ez az intézkedés fején találja a szöveget. Nem muszáj, de nem is szabad a vevőközönségnek annyira elrontani az állapotokat, hogy mások kényszerülve legyenek meghatározott jövedelmek fölemésztésére. A „Nem szabad drágábban adni!” tilalmat tehát mindenütt ezzel kell kiegészíteni: „Nem szabad drágábban vásárolni!”

Erdőori és vadóri szakvizsgák. A földművelésügyi miniszter a hivatalos lap esutortóki számában hirdetésben közli, hogy az erdőri és vadóri szakvizsgák az 1915. évben október 18-án s az erre következő napokon Budapesten, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolcon, Kassán, Máramaroszigeten, Kolozsvárt, Brassóban, Nagyszebenben, Temesvárott, Pécsen és Szombathelyen fognak megtartatni. Felhívtnak mindazok, akik az erdőri vagy vadóri szakvizsgát letenni óhajtják, hogy az ehhez szükséges engedély iránt kellően felszerelt kérvényüket 1915. évi szeptember hó 30. áig ahhoz a kir. erdőfelügyelőséghez nyújtsák be, amelynek székhelyén vizsgát tenni kívánnak.

A Korpaközpont megalakítása. A hivatalos lap szerdai száma a miniszterium 2966—1915. M. E. sz. rendeletét közli a Korpaközpont megalakításáról és a korpa forgalomba bocsátásáról. A rendelet szerint a vámorló malmok az őrlés végett behozott gabona-neműből visszamaradt korpát az őrlőtetőnek tartoznak kiszolgáltatni. Minden más malomvállalat minden korpát a Korpaközpont közvetítésével hozhatja forgalomba. — A katonai célokra őrlött gabona korpáját a katonai hatóság igénybe veheti. A Korpaközpontba, amelynek megalakítása iránt a földművelésügyi miniszter intézkedik, a fővárosi és a vidéki malom-egyesület négy-négy rendes és két két póttagot az OMGE. és Gazdaszövetség egy egy rendes és egy egy póttagot küld ki. Azonkívül egy egy tagot delegál a kereskedelmi és a földművelésügyi miniszter. A Korpaközpontnak a korpát csak belföldre és csak a gazdasági felügyelőségek által kiállított utalványok alapján, vagy kiesinyben való árusítással foglalkozó kereskedők útján szabad eladni. Hogy a kereskedők útján mennyit lehet árusítani, a földművelésügyi miniszter állapítja meg. Malmok az értékesítéssel nem bízhatók meg. A Korpaközpont költségeinek fedezésére a közvetítéssel eladott korpa után métermázsánként 50 fillér jutalékot, a Korpaközpont megbízásából kiesinyben való árusítással foglalkozó kereskedők pedig a Korpaközpont jutálékával együtt legfeljebb 2 koronát számíthatnak fel, úgy, hogy a korpa a Korpaközpont közvetítésével a malomban vagy a megrenyelő kívánsága szerint a malom rakodó-állomására szállítva, métermázsánként 18:50 koronáért, a kiesinyben által pedig az eláruló üzletében vagy raktárában métermázsánként legfeljebb 20 koronáért adható el. A kiesinyben árusító egy vevő részére egyszerre legfeljebb 10 métermázsát adhat el. A rendelet megszegése 2 hónapig terjedhető elzárással büntethető.

Vidéki hírek.

Nyugdíjazás. Csizmadia Pal acsádi ág. ev. tanító a kultuszminiszter szeptember 1-től buzgó szolgálatainak elismerése mellett nyugdíjazta.

Szombathely fémrekviráló kerületi központ. A kormány a hadiszolgáltatásról szóló törvény alapján fémrekviráló kerületekre osztotta be az országot. A beosztás szerint Szombathely lett az egyik dunántúli kerület székhelye és pedig kiterjedve Vas- és Zalavármegyék egész területére valamint Fiuméra és vidékére. A szombathelyi kerület rekviráló bizott-

ságának elnökévé Herbst Géza alispán, törvényadta jogánál fogva Somogyi Miklós vármegyei tiszti főügyészt nevezte ki.

Az új állami iskola Sarvarton. A sárvári új állami elemi népiskola az idén megkezdte működését. Az első négy tanítói állásra a közoktatásügyi miniszter minap nevezte ki, illetve helyezte át Lugmayer Ferencet és nejét Zalamihálytaról, Kovács Józsefet Csempezköpcséről és Kozma Mária okl. tanítónót. A tanítások egyelőre bérelt helyiségben lesznek.

Vasvármegye megepíti Vasvármegyefalvát. Annak a lelkes akciónak, amelyet Debrecen város törvényhatósága indított meg az oroszok feldulta felvidéki falvak ujjaépítése érdekében, szerdan hazafias vissz-

hangja támadt a Vörös Kereszt vasvármegyei választmányának megtartott rendes havi ülésén. A választmány ugyanis, amelyen Herbst Géza alispán elnökölt, elvben kimondotta, hogy a legnagyobb lelkesedéssel fogja támogatni a törvényhatóságnak azon mozzalmát, melynek célja lesz Vasvármegyefalvának felépítése a felvidéken s folmerült az az idea, hogy a Vörös Kereszt választmánya Vasvármegyefalván magára vállalja az iskola vagy valamely középület felépítését. A Vörös Kereszt választmánya különben e tárgyban érdemleges határozatot csak a vármegye törvényhatóságának határozata után fog hozni. Vasvármegyefalvának felépítése tárgyában pedig a vármegye közönsége pedig a f. hó 16.-án megtartandó rendkívüli közgyűlésen fog dönteni.

Nagyszerűen bevált a harcokra kardoknál és általában minden kínél mint legjobb

fájdalomcsillapító bedörzsölés

meghűlés, rheuma, kömörny, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter féle

Horgony-Liniment. capsic. compos.

Horgony-Pain-Expeller pötléka.

Üvege K - 70, 1.40, 2 -

Kapható gyógyszertárakban vagy közvetlenül az „Arany Orvoslakhoz” címzett Dr. Richter féle gyógyszerüzletben, Pfaffa 1, Eisenstr. 8.

Haposteleki szállítás.

STOCK-COGNAC MEDICINAL

hivatalos ólomzárral ellátott palackokban n. h. c. enütt kapható

CAMIS és STOCK

gőzüzemű gyarából

BARCOLA.

Szombathelyi Takarékpénztár Részvénytársaság kőszegi fiókja,
Kőszeg, Király-út 6. sz. Struez szálloda mellett.

Elfogad: betéteket jelenleg nettó 4 % -os kamatozással betéti könyvecskére és folyószámlára. A kamatozás a betétet követő napon kezdődik, betét kifizetéseket felmondás nélkül eszközöl.

Leszámítol: 2—3 aláírtasos üzleti és magánvalókat mindenkor a legelőnyösebben

Folyósít: rendes és törlesztéses jelzálogkölcsonóket földbirtokokra és városi házakra, magasabb kamatu kölcsonóket alacsonyabb kamatu kölcsonókké változtat (convertál).

Ertékpapirokat: napi árfolyamon vesz és elad, tőzsdéi megbízásokat elfogad.

Szelvényeket: költségmentesen bevált, szelvény-íveket a szelvényutalvány (talon) alapján díjmentesen beszeröz.

Átutalásokat, letéteket eszközöl a világ bármely piacán teljesen díjmentesen.

Ertékpapirokra: állami- és magán papirokra előleget ad

Sorsolás alá eső értékpapirokat árfolyamvesztesség ellen biztosít

Ertékpapirokat es értékeket őrszere es kezelésre átvesz.

Tekintettel, hogy hazánk legnagyobb pénzüzetével a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesülettel szoros összeköttetésben áll, mindentéle takarékpénztári es banküzlet megbízást a legelőnyösebben bír lebonyolítani. Mint az Első Magyar Általános biztosító társaság ugynek-sege mindentéle biztosítást elfogad es felvilágosítással készséggel szolgál.

Központ: Szombathelyi (regi) Takarékpénztár Szombathely Alakult: 1857-ben.

Alaptőke 1.600.000 kor. Tartalékok: 400.000 kor. Takaréketetek 15 millió koronán felül. Saját tőkék 2.250.000 korona.

A 12-es vadászok zászlóalj-ünnepélye

1915. évi augusztus hó 20.-án

Kőszegen a főtéren és a köruton.

Az ünnepély sorrendje:

A Szombathelyen állomásozó cs. és kir. 90. gyal.-ezr. teljes zenekarának hangversenye. Tornászati látványosságok. Céllovészet. Szerencsekerék Tombola. Karikadobás. Bajor söresarnok. Pezsgős-sátor. Szépségverseny.

Tarka szinpad (óránként változó előadások az „Elite-kávéházban).

Gyermekmultságok helybeliek közreműködésével.

ESTE PÉNYES KIVILÁGITÁS.

Beléptidíjak: Személyjegy 50 fill., gyekmekjegy 20 f., katonajegy őrmestertől lefelé 20 fillér.

Az ünnepély kezdete d. u. 4 órakor.

(Szombathelyről ind. vonatok: d. u. 12.50 és 3.25. Visszautazás: e. 9.40, reggel 6.40).

Az ünnepély tiszta a legénységi rokkant-alap javára fordítjuk. amiért is szíves jóakaratu támogatásért esedezünk. A felülfizetéseket hirlaplíag nyilvánosan nyugtázzuk.

Acs. és kir. 12. vadászzászlóalj egyéves önkénteseinek rendező bizottsága.